

Т. Ю. Григор'єва,

Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ МОДИФІКАЦІЙ В АНГЛОМОВНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ТЕКСТІ

Статтю присвячено визначенню ролі фразеологічних модифікацій, зокрема в публіцистичному тексті. З'ясовано, що особливістю вживання фразеологічних одиниць є прагнення посилити експресивність мови. Розглянуто найпоширеніші класифікації фразеологічних трансформацій та створено загальну класифікацію фразеологічних модифікацій. На основі англomовних періодичних видань проаналізовано семантичні, синтаксичні, лексичні та морфологічні модифікації.

Ключові слова: фразеологічна одиниця, публіцистичний стиль, фразеологічні модифікації, семантичні, синтаксичні, лексичні та морфологічні модифікації.

ОСОБЕННОСТИ УПОТРЕБЛЕНИЯ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ МОДИФИКАЦИЙ В АНГЛОЯЗЫЧНОМ ПУБЛИЦИСТИЧЕСКОМ ТЕКСТЕ

Статья посвящена определению роли фразеологических модификаций в публицистическом тексте. Выяснено, что особенностью употребления фразеологических единиц является стремление усилить экспрессивность языка. Проанализированы распространенные классификации фразеологических трансформаций и создана общая классификация фразеологических модификаций. На основе периодических изданий рассмотрены семантические, синтаксические, лексические и морфологические модификации.

Ключевые слова: фразеологическая единица, публицистический стиль, фразеологические модификации, семантические, синтаксические, лексические и морфологические модификации.

PECULIARITIES OF THE USE OF PHRASEOLOGICAL MODIFICATIONS IN THE ENGLISH JOURNALISTIC TEXT

The article is devoted to the identification of the role of phraseological modifications in the English journalistic texts. It has been underlined that the study of idioms used in the periodical issues is of particular interest in terms of phraseological modifications which are characterized by high expressive and pragmatic fullness. It has been found out that the main reason of the use of idioms in the English journalistic text is the author's desire to enhance the expressiveness of the language because phraseological units add a certain humorous or ironic tone and meaning to the text. The analysis of linguistic literature and thesaurus dictionaries as well as English periodicals leads to the conclusion that phraseological modifications are commonly used in order to achieve pragmatic goals and expressiveness in journalistic texts. In the article the peculiarities of phraseological modifications in the English journalistic text have been investigated. A generalized classification of phraseological modifications, according to which modifications can be semantic, syntactic, lexical and morphological, has been created. It has been defined that semantic modifications are considered to be most frequently used as they can be easily interpreted and have expressive fullness which increases readers' motivation to read the entire article.

Key words: phraseological unit, journalistic style, phraseological modifications, semantic, syntactic, lexical and morphological modifications.

Постановка проблеми. Світ фразеології сучасної англійської мови великий та багатограний, і кожен його аспект безумовно заслуговує на увагу. Для того, щоб зрозуміти сутність цього мовного феномена, необхідний комплексний та всебічний підхід, який би брав до уваги дані різних мовознавчих дисциплін, адже фразеологічні одиниці являють собою багаторівневі та багатоаспектні утворення, особливості устрою та функціонування яких, семантика, компонентний склад, синтаксичні та морфологічні властивості визначаються взаємодією цілого ряду чинників, які є пов'язаними з різними рівнями мови, а сама лексико-фразеологічна підсистема займає проміжний, перехідний характер між лексикою та синтаксисом.

Особливий інтерес становить вивчення фразеологічних одиниць в англomовному публіцистичному тексті, за допомогою яких досягається прагматична ціль, передаються емоції та власне ставлення мовця до того чи іншого аспекту. Особливу увагу заслуговують фразеологічні модифікації, які характеризуються підвищеною експресивністю та прагматичною наповненістю.

Отже, **актуальність дослідження** зумовлена необхідністю здійснити аналіз фразеологічних модифікацій та висвітлити особливості їх використання в англomовному публіцистичному тексті.

Зв'язок авторського добробку із важливими науковими та практичними завданнями. Складна і суперечлива природа фразеологізмів та їх компонентів, їх багатofункціональність спонукали мовознавців до розробки класифікацій фразеологічних одиниць, застосовуючи різні підходи. У ході дослідження розглянуто найпоширеніші класифікації фразеологічних модифікацій у науковій літературі з теми дослідження, на основі яких було створено власну класифікацію з урахуванням особливостей використання модифікацій у публіцистичному тексті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням фразеології займаються як зарубіжні, так і вітчизняні лінгвісти. Становлення фразеології як науки було здійснено завдяки працям Л. Г. Авксент'єва, Н. Н. Амосової, В. В. Виногорова, В. Г. Гака, М. Т. Демського, В. М. Мокієнко, Л. Г. Скрипника та інших. Вивчення проблеми фразеологічних модифікацій ми можемо спостерігати в багатьох працях таких дослідників фразеології як В. В. Горлов, Т. С. Гусейнова, Н. М. Шанський, та інших.

Новизна. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше здійснено аналіз використання фразеологічних модифікацій в англomовному публіцистичному тексті з урахуванням семантичних, синтаксичних, лексичних та морфологічних особливостей.

Загальнонаукове значення. Теоретична значущість одержаних результатів полягає в тому, що проаналізовано проблему інтерпретації фразеологічних модифікацій, розглянуто найбільш поширені їх класифікації у науковій літературі, проаналізовано особливості фразеологічних модифікацій в англomовному публіцистичному тексті.

Викладення основного матеріалу. Англomовний публіцистичний стиль характеризується емоційною насиченістю та має оцінний характер, оскільки його мета – це вплив на розум та почуття читачів. Саме за допомогою агітаційного характеру мови, основною функцією публіцистичного стилю є переконання. Такий ефект створюється за допомогою мовних прийомів, яким притаманний оцінний характер [5].

Публіцисти звертаються до фразеологічних багатств рідної мови як до бездонного джерела мовної експресії. Однак вживання фразеологізмів у звичайній формі з їхнім існуючим значенням не завжди дає необхідний ефект, тому публіцисти

часто модифікують фразеологізми. В стилістичних цілях фразеологізми можуть вживатися як без змін, так і в трансформованому вигляді, з іншим значенням чи з новими експресивно-стилістичними властивостями. За визначенням Т. С. Гусейнової, модифікація це будь-яке відхилення від загальноприйнятої норми, закріпленої в лінгвістичній літературі, а також імпровізована зміна в експресивно-стилістичних цілях [3, с. 15].

Слід зазначити, що лінгвісти не мають єдиної точки зору на засоби модифікації фразеологічних одиниць, адже класифікації значно відрізняються одна від одної, і жодна не є вичерпною. Тим не менш, узагальнивши класифікації дослідників, всі модифікації можна розділити на такі групи: семантичні, лексичні, синтаксичні, морфологічні та словотворчі модифікації.

Так, згідно класифікації В. В. Горлова, існують наступні види трансформації, які найчастіше вживаються в публіцистичному стилі: перестановка або заміна окремих слів; усікання або скорочення складу фразеологізму; зміна складу фразеологізму, яка призводить до зміни сенсу на протилежний; перетворення фразеологічної одиниці за метою висловлювання; вставка у відомий фразеологізм конкретизованого визначення [2].

Н. М. Шанський розглядає вісім різновидів фразеологічних перетворень: наповнення фразеологічного звороту новим змістом, оновлення лексико-граматичної сторони фразеологізму, використання фразеологічного звороту в якості вільного поєднання слів, авторські фразеологізми, одночасне вживання фразеологізму як такого та як вільного поєднання слів, використання фразеологізму як образу, вживання фразеологічної одиниці разом з зі словами, які співпадають з його компонентами, контамінація двох фразеологічних зворотів [9]. На наш погляд, ця класифікація має ряд недоліків, адже семантично-стилістичні перетворення впливають на лексико-граматичну структуру фразеологічних одиниць.

У свою чергу Т. С. Гусейнова розрізняє два типи трансформацій – структурна та семантична. До структурних трансформацій можна віднести усікання фразеологічної одиниці, розширення складу фразеологізму (над фразова єдність), перестановка його компонентів. До семантичних трансформацій вона відносить зміни в класі фонетики, словотвору, морфології, лексичне обігрування омонімічних слів та інше [3], що, на думку мовознавців, не є виправдано, адже зміни відбуваються в семантиці та в структурі одночасно.

З метою узагальнення фразеологічних трансформацій у публіцистичному стилі, нами було здійснено розподіл фразеологічних модифікацій на чотири групи:

- семантичні (подвійна актуалізація, дефразеологізація);
- лексичні (заміна та перестановка компонентів);
- синтаксичні (редукція, додавання, зміна комунікативного типу речення, парцеляція, контамінація, алюзія);
- морфологічні (оказіональні морфологічні зміни стосовно всіх частин мови)

Проаналізуємо більш детально дані групи з наведенням прикладів з англійських періодичних видань.

При семантичній модифікації відбувається наповнення фразеологічного звороту новим змістом, але при цьому зберігається лексико-граматична цілісність. В даному випадку ми можемо віднести випадок вживання подвійної актуалізації, під якою у фразеології розуміють подвійне сприйняття фразеологічної одиниці: її прямого значення та прототипу. Це насичує образність, надає яскравості, подвоює ефект впливу. Яскравим прикладом є назва статті "*How Isabella proved her face is still her fortune at 50*" [10], де поєднані два семантичних плани англійського виразу "her face is her fortune". В цьому випадку відбувається актуалізація як значення фразеологізму «все її багатство – її краса», так і пряме значення його складових «обличчя – джерело її багатства».

Розглянемо приклад з видання The Guardian, у якому в якості семантичної модифікації прислів'я відбувається зміна конотативного значення паремії: *Alma says she has never thought of being with another man. "People of my age that did that 10 or 15 years ago, have said, 'What's the difference? Better the devil you know than the devil you don't. I'm happy.'»* [22].

Традиційно цей фразеологізм вживають по відношенню до людини (чи ситуації) хоч і не приємно, але знайомо, адже невідоме завжди асоціюється з ризиком. В наведеному прикладі використання прислів'я для характеристики сімейних відносин (ототожнення чоловіка зі «знайомим дияволом») є для читача несподіваним та більш емоціональним, адже воно виражає ставлення мовця до близької людини, надає йому іронічного забарвлення.

Візьмемо до уваги ще один приклад вживання даного типу фразеологічних трансформацій у виданні The Washington Post [11]: *«It's raining cats and dogs at animal shelters»*, де автор використав фразеологізм *to rain cats and dogs* не в його значенні «лити, як з відра», а з метою підкреслити проблематику збільшення кількості бездомних тварин у притулках.

До семантичних модифікацій відносять явище дефразеологізації, у якому, згідно Назаряну А. Г., фразеологізм в результаті виникнення нових самостійних значень втрачає основні ознаки фразеологічності. Випадки дефразеологізації фразеологізмів обмежуються образно-вмотивованими фразеологічними одиницями і вживаються не часто, адже проникнення в глибинну семантику фразеологічної одиниці потребує відновлення конвенційного фразеологізму, а це зменшує зацікавленість адресата не тільки до фразеологічної одиниці, але й до тексту загалом. З іншого боку, дефразеологізація шокує неочікуваною інтерпретацією вихідного фразеологізму, змінює його первинні асоціації, а тому вона розрахована на максимальний прагматичний ефект [8]. Прикладом даної модифікації може слугувати речення з видання The Guardian *«Hazel Mills finds there's nothing new under the Sun King as she reads Anne Somerset's account of a 17th-century scandal, The Affair of the Poisons»* [17]. Проте в даному випадку відбувається зменшення значення прислів'я «there is nothing new under the sun» – «нічого нового, без змін».

Розглядаючи лексичні модифікації, необхідно звернути увагу на те, що семантика фразеологізму може отримувати нові смислові відтінки в результаті більш-менш суттєвих змін в складі фразеологічної одиниці, але при цьому синтаксична структура фразеологізму лишається без змін. До даного типу модифікації відносять прийоми заміни та перестановки компонентів фразеологічних одиниць.

Наприклад, у реченні *«The rapid global economic downturn has rekindled fears that Japan may be slipping back into a deflationary cycle»* [13] у фразеологічній одиниці *kindle the flame* (запалити вогонь) відбувається лексична заміна другої частини для того, щоб створити більш тісну семантику фразеологічної одиниці з семантикою тексту. В іншому прикладі *«He wouldn't ban an eyelash if somebody asked him to go into danger, he probably would have volunteered»* [14], у фразеологічній одиниці *not bat an eyelid* (і оком не моргнути) автор виконав заміну з *eyelid* на *eyelash*, що не змінило основної суті фразеологізму, проте спонукає читача до прочитання, привертає його увагу.

Чисельними та різноманітними є синтаксичні модифікації фразеологічних одиниць, що призводять до збільшення, скорочення чи зміни синтаксичної структури фразеологізму. До цього типу модифікацій відносять 1) редукцію; 2) додавання компонентів; 3) зміну комунікативного виду речення; 4) парцеляцію; 5) контамінацію; 6) алюзію.

Найчастіше в газетному дискурсі використовується прийом редукції, що характеризується скороченням структури фразеологічної одиниці, вилученням основних її елементів [7].

В багатьох випадках у фразеологічних одиницях опускається дієслово, адже воно не містить основного тематичного навантаження і, відповідно, його редукція не загрожує знищенню семантики фразеологізму. Наприклад, *The Republicans' deaf ear is a preexisting condition* (повна форма даного фразеологізму – *to fall on deaf ears*). *There is one silver lining for Tommy: the injury does not appear to be a career frightening* (повна форма даного фразеологізму – *every cloud has a silver lining*) [19].

Одним із видів синтаксичних модифікацій є еліipsis – скорочення початкових чи кінцевих елементів багатокомпонентної фразеологічної одиниці, коли виникає незавершена, відкрита конструкція. Особливо часто усічення використовується при цитуванні. Наприклад, часто використовується усічений фразеологізм “*There’s as good fish in the sea*” замість повного англійського крилатого виразу: “*There’s as good fish in the sea as ever came out of it*” [18].

На другому місці за частотою використання є прийом додавання компонентів, який є можливим в будь-якій частині фразеологічної одиниці – спочатку, вкінці та в середині. При цьому відбувається збільшення суті, а саме доданий компонент бере на себе основне емоційне та експресивне навантаження, адже, завдяки своїй оновленості та несподіваності не передбачається читачем.

Наприклад у реченні «*Going to places of interest is a goose that not only lays a golden egg, but also fouls its own nest*» [24], помічаємо використання фразеологізму «*To kill the Goose That Laid the Golden Eggs*», який означає «знищити те, що дає тобі благополуччя». Автор статті не тільки вміло використав прийом редукції, коли вилучив компонент «*to kill*», але і доповнив його додатковою інформацією, що надало фразеологізму певного іронічного забарвлення.

В наступному ж випадку розглянемо речення «*We come up against an expressive brick wall, a dead end*» [26], в якому використано фразеологізм «*come up against a brick wall*», що в словниках визначається як «*to be unable to make more progress with a plan or discussion because someone is stopping you*» («стати на заваді»). Автор доповнив фразеологізм прикметником *expressive*, виражаючи таким чином особисте ставлення до ситуації та привертаючи увагу читачів нестандартним підходом щодо використання фразеологічної одиниці.

Наступним видом синтаксичної модифікації є зміна комунікативного типу висловлювання фразеологічних одиниць, яка в основному включає перебудову розповідних речень на питальні. Найчастіше їх використовують в заголовках для того, щоб привернути увагу читачів та стимулювати їх інтерес. Наприклад: *Is there really as good fish in the sea? Do great minds think alike?* [27].

У ході нашого дослідження було з’ясовано, що одним з прийомів синтаксичної модифікації фразеологічних одиниць є парцеляція, яка заключається в тому, що елементи фразеологізму розділяються комою чи крапкою. Він використовується для підсилення експресивності та підкреслення найбільш важливої інформації. Наприклад: *They welcomed the law. With open arms* [25].

Іншим видом синтаксичної модифікації фразеологізмів є контамінація, під якою розуміють стилістичний прийом, що встановлює синтаксичне та смислове поєднання двох чи більше фразеологічних одиниць завдяки втраті компонента як мінімум у одного фразеологізму [3]. Наприклад: *There is enough of a consensus that they have begun to tackle the next steps* (...) [16]. В даному випадку відбувається контамінація двох англійських фразеологізмів: *to tackle a problem* – боротися з будь-яким завданням, *to take steps* – приймати міри.

Під алюзією мають на увазі натяк, який виражається шляхом нагадування загальновідомого факту, історичної події, літературного твору. Цим пояснюються як відмінні від оригіналів фразеологічні одиниці, які створюються за зразком вихідних фразеологізмів, зберігають їх форму і суть [4]. Вирішальним при алюзії є смисловий зв’язок між конвенційними та модифікаційними фразеологічними одиницями, який досягається при умові збереження семантики конвенційної фразеологічної одиниці. Окрім того, може зберігатися синтаксична структура або хоча б один із загальних і зафіксованих в словниках компонентів простої фразеологічної одиниці. Алюзія максимально імплікує сенс конвенціонального фразеологізму в структурі і семантиці модифікованої фразеологічної одиниці.

Використання даного прийому має свою специфіку, адже від автора вимагається мовна майстерність задля того, щоб штучно «завуалювати» ту чи іншу паремію. Більше того, з використанням алюзії пов’язаний певний ризик, адже адекватне декодування суті повністю залежить від усвідомленості читача, від його знання джерела алюзії та заміною нею складової. Проте ефект від цього прийому може бути особливо яскравим та сильним, коли читач розгадав натяк автора, отримує емоційний заряд та задоволення від виконаної розумової роботи. Наприклад, з відомого виразу *Little things please little minds* легко ідентифікувати в наступному реченні алюзію *Tiny things, tiny minds* [23].

До морфологічних трансформацій відносяться зміни в граматичному аспекті фразеологічного значення. Оказіональні морфологічні зміни стосуються всіх частин мови (модифікацію артиклів, числа іменників, форми ступенів порівняння прикметників, часові форми дієслів тощо), і кожен раз це призводить до перетворення семантики. Наприклад, *Football might be as American as apple pie, but the gold medal hopes of the US team proved to be pies in the sky on Friday night*, де помічаємо зміну числа іменників на множину [26].

В цілому, можливості морфологічних трансформацій у фразеологічних одиницях досить обмежені в порівнянні з вільними словосполученнями слів і, як правило, супроводжується іншими оказіональними модифікаціями [1, с. 20].

Цікавою у межах нашого дослідження є класифікація деформаційних (модифікаційних) фразеологічних одиниць О. В. Тарбєєвої, в основу якої дослідниця виокремила п’ять найбільш продуктивних моделей деформації: 1) надбудова або прирощення; 2) усічення або додавання; 3) опущення; 4) поєднання двох усічених фразеологізмів; 5) заміна або підстановка лексичних компонентів. Наведемо приклади їх вживання в англомовних періодичних виданнях [6].

1. Перша модель створюється за допомогою надбудови або прирощення, при цьому до фразеологізму додається ще одне паралельне судження: *Never marry for money, but marry where money is* [25]. Авторське продовження *but marry where money is* є незвичним для читача, тому воно і зацікавлює.

2. Друга модель деформаційних фразеологізмів характеризується усіченням його частини або додаванням нового судження. Наприклад: *A friend in need is a friend to be avoided* [21], де у фразеологічній одиниці відбувається лексична заміна її другої частини для того, щоб надати фразеологізму нового смислу, наповнити певною іронією та експресивністю.

3. Третя модель даного типу фразеологізмів утворюється за рахунок опущення деяких елементів його структури. Це пов’язано з тим, що частина фразеологічної одиниці була забута з плином часу або з тим, що її зміст втратив свою значимість або актуальність. Наприклад: *There is one silver lining for Tommy: the injury does not appear to be a career frightening* [20] (повна форма даного фразеологізму – *every cloud has a silver lining*).

4. Четверта модель утворюється шляхом поєднання двох усічених фразеологічних одиниць в одну нову вже з іншим, частково іронічним змістом: Наприклад: I am only as old as a woman I feel [12], де, згідно оригіналу – A man is as old as he feels, and woman as old as she looks, друга частина фразеологізму вдало змінена, що надає певного гумористичного ефекту.

5. П'ятий тип деформації утворюється шляхом заміни або підстановки лексичних компонентів, що супроводжується грою співзвуччя, каламбуром, патронімічною привабливістю. Наприклад: There is no place like home – There is not police like Holmes [15]. У даному реченні помічаємо заміну компонентів фразеологізму на схожі за співзвучністю лексеми задля досягнення гумористичного ефекту.

Головні висновки. Отже, фразеологічні звороти є досить відомим мовним прийомом в газетному дискурсі, адже його використовують задля надання колоритності та експресивності. Задля того, аби надати фразеологічним одиницям нового змісту, стилістичної забарвленості та певної прагматичної мети, фразеологічні одиниці трансформують, використовуючи різноманітні види фразеологічних модифікацій. Найпоширенішими є семантичні модифікації, адже їм властива простота інтерпретації та експресивна наповненість, що сприяє зацікавленню читача та спонуканню до прочитання всієї статті.

Перспективи використання результатів дослідження. Перспектива подальшого дослідження полягає у поглибленому вивченні семантичних та прагматичних особливостей використання фразеологічних одиниць в англійських періодичних виданнях.

Література:

1. Гаврин С. Г. Вопросы лексико-семантического и грамматического анализа фразеологических единиц современного русского языка (на материале устойчивых метафорических сочетаний): автореф. дис. . канд. филол. наук / С. Г. Гаврин. – М., 1962. – 20 с.
2. Горлов В. В. Фразеологизмы как средство выразительности на страницах газеты / В. В. Горлов – М. : Русский язык в школе. – 1992. – №5 – С. 35–37.
3. Гусейнова Т. С. Трансформация фразеологических единиц как способ реализации газетной экспрессии: на материале центр. газет 1990-1996 гг. : автореф. дис... . канд. филол. наук : 10. 02. 01. / Т. С. Гусейнова; Даг. гос. пед. ун-т. – Махачкала, 1997. – 23 с.
4. Івкова Н. М. Фігури експресивного синтаксису в сучасній публіцистичній літературі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10. 02. 01 «Українська мова» / Н. М. Івкова. – Харків, 2006. – 19 с.
5. Мартынова О. В. Основы редактирования: Учеб. пособие для учащихся нач. проф. учеб. Заведений. / О. В. Мартынова – М. : Издательский центр «Академия», 2004. – 128 с.
6. Стюфляева М. И. Образные ресурсы публицистики / М. И. Стюфляева. – М. : Мысль, 1982. – 176 с.
7. Черепанов М. С. Проблемы теории публицистики / Черепанов М. С. – М. : Мысль, 1973. – 272 с.
8. Шадрин Н. Л. Перевод фразеологических единиц и сопоставительная стилистика, Под ред. Ю. М. Скребнева. – Саратов: Издательство Саратовского университета, 1991. – 218 с. Авторское учебное пособие, с. 32 – 38.
9. Шанский Н. М. Фразеология современного русского языка / Н. М. Шанский. – М. : Высшая школа, 1985. – 192 с.
10. Boseley S. Too many dying in Sierra Leone as result of Ebola response not virus itself – report / Sarah Boseley// The Guardian. – 2015. – № 37. – P. 2.
11. Davidson L. It's raining cats and dogs at animal shelters / Linda Davidson // The Washington Post. – 2013. – № 8. – P. 15.
12. Duell M. I'm only as old as a woman I feel': Ex-governor appears after jail release with beautiful blonde fiancée '51 years his junior / Mark Duell // Daily Mail. – 2011. – № 14. – P. 3.
13. Fujikawa M. Dow Jones Japanese price fall in services stirs deflation fears / M. Fujikawa // The Australian– 2009 – P. 10 – 13.
14. Goldenberg S. G20: US at odds with Australia as it pledges billions to climate change fund, US President Barack Obama and Tony Abbott are at odds over climate change funding / Suzanne Goldenberg // The Guardian. – 2014. – № 3. – 7 – 8 p.
15. Heritage S. Guy Ritchie's Sherlock Holmes v the BBC's artful detective / S. Heritage// The Guardian. – 2011 – P. 4 – 5.
16. Holthausen C. Well-kept secrets: Swiss wines to seek out / Christian Holthausen // The Guardian. – 2014. – № 7. – P. 2.
17. Hyde M. Geri and Coleen go head-to-head in a girl-power publishing race / Marina Hyde // The Guardian. – 2007. – № 15. – P. 2.
18. Jenkins A. The growing year gets off the ground / Allan Jenkins //, The Guardian. – 2010. – №6. – P. 2 – 3.
19. Johnson J. College's Staff is All Thumbs – and Proud of it / Jenna Johnson //The Washington Post. – 2009. №. 5 – P. 4 – 6.
20. Lorene F. J. Rendezvous with R. E. M / Lorene F. Johnson // Corsair. – 1992. – № 2. – P. 7.
21. Moore M. The bad debt / Matt Moore // Santa Cruz Sentinel. – 2010. – № 2. – P. 1.
22. Naughton J. Why the NSA has landed us all in another nice mess / John Naughton // The Guardian. – 2013. – № 8. – P. 4-6.
23. Onuoha E. Trials, Temptations, Challenges / Ernest Onuoha // The Guardian. – 2015. – № 2. – P. 6.
24. Parini J. Harper Lee's new novel Go Set a Watchman is a bolt from the blue / Jay Parini // The Guardian. 3 February. – 2015. – № 9. – P. 6.
25. Rafkin L. On Money and Marriage / L. Rafkin // The New York Times. – 2014 – № 7 – P. 3 – 4.
26. Sannen K. Different strokes for different folks / K. Sannen // The New York Times. – № 24– 2002 – P. 5 – 6.
27. Walker P. Madeleine's parents vow to 'leave no stone unturned' / Peter Walker // The Guardian. – 2007. – № 10. – P. 5.